

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Tolhuispark, Dokkum

projectnummer: P000484

Onderwerp: Beknopte natuurtoets herontwikkeling Tolhuispark, Dokkum

Datum: 22-11-2021

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is van plan het Tolhuispark in Dokkum te herontwikkelen. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets 28 oktober 2021 bezocht door een eco-loog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, droog, circa 9°C en een zwakke wind.

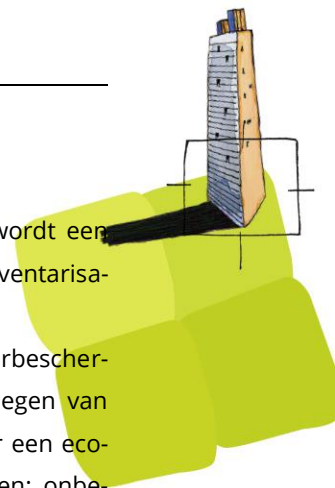
PLANGEBIED EN PLANNEN

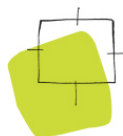
Het plangebied ligt in het zuiden van Dokkum. Het wordt begrensd door de Murmerwoudsterweg met bosschages in het westen, bebouwing langs de parklaan in het noorden en een fietspad in het oosten. In het zuiden grenst ook een fietspad en een bosstrook.

Het plangebied bestaat uit een voetbalveld omzoomd door opgaande beplanting, een parkeerplaats en grasvelden met betonnen paden. Hierlangs loopt een rij met populieren. Een sloot doorkruist het gebied van noord naar zuid. Daarnaast ligt aan de oostzijde, buiten het plangebied een waterpartij. Op de luchtfoto (zie figuur 1) staat nog een gebouw, maar deze was tijdens het veldbezoek niet meer aanwezig.

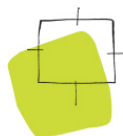
De plannen bestaan uit herontwikkeling van het plangebied tot sportpark met tennis- en padelbanen, hockeyvelden en een voetbalveld met clubgebouwen rondom een plein en een parkeerplaats. Hiervoor wordt de sloot vergraven en verlegd, worden bomen gekapt en nieuw groen en water gerealiseerd (figuur 2).

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

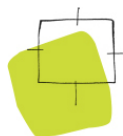

Figuur 1. Onderzocht gebied ten behoeve van de natuurtoets. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Figuur 2. Voorlopig schetsontwerp ligging sportvelden en sportaccommodaties.

Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied op 28 oktober 2021. Met opgaande beplanting, de betonpaden, grasvelden en sloot.

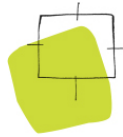
Foto's 5 t/m 8. Impressie van het plangebied op 28 oktober 2021. Met grasvelden, sportveld en inrit.

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste 5 jaar in de Nationale Database Flora en Fauna (NDF) © 27 oktober 2021 12:53:01) blijkt dat in de directe omgeving (0 - 1 kilometer) van het project-gebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën en een enkele dagvlindersoort.

In het grasland in het plangebied, dat bestaat uit gemaaid en ongemaaid delen, zijn voornamelijk algemene gras- en plantensoorten aangetroffen, zoals Engels raaigras, kropaar, paardenbloem, krulzuring, ridderzuring, rode klaver en smalle weegbree. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

In de watergangen groeit riet en kroos. De oevervegetatie van de watergangen wordt gedomineerd door algemeen voorkomende grassoorten en riet.

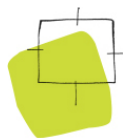
Opgaande beplanting in het plangebied bestaat uit populieren in een laanbeplanting en voornamelijk eik met meidoorn rondom het sportveld. In de westelijke groenstrook staan meer soorten, zoals gewone esdoorn, es, boswilg, hazelaar en berk. Uit de omgeving zijn geen beschermde plantensoorten bekend. Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom zijn deze ook niet in het plangebied te verwachten.

Uit de omgeving zijn een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) bekend, zoals buizerd, gierzwaluw, huismus en roek (NDF). In het plangebied is geen bebouwing aanwezig, dus de aanwezigheid van nesten van de gebouwbewonende huismus en gierzwaluw kan worden uitgesloten. In de opgaande beplanting zijn ook geen nesten aangetroffen die van vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen zijn.

Het plangebied zal door de inrichting mogelijk wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals roek en buizerd.

In de sloten en de bosschages binnen het plangebied wel algemene vogels, zoals wilde eend, meerkoet, merel en houtduif tot broeden komen. Nesten van deze soorten zijn alleen tijdens de broedperiodes beschermd.

Uit de omgeving zijn diverse vleermuissoorten bekend. Dit zijn voornamelijk de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, maar in de omgeving zijn ook enkele keren baardvleermuis, gewone grootvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis waargenomen. In de te kappen opgaande beplanting in het gebied zijn geen holtes, scheuren of loszittende schors aangetroffen die maken dat een boom geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen.

Wel kan het plangebied onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen die in halfopen gebied foerageren, met name de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De populieren aan de westzijde van het plangebied vormen een onderdeel van een doorgaande structuur van opgaande beplanting, die dienst kan doen als essentiële vliegroute. Dit geldt ook voor de groenstrook langs de weg aan de westzijde en de eikensingels rondom het sportveld.

Het grasland en de bosschages in het plangebied vormen geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten bosmuis en egel (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde otter bekend. Ook de naar verwachting vanaf 1 januari 2022 niet meer vrijgestelde bunzing komt in de omgeving voor (NDFF).

Geschikt leefgebied voor otter is niet aanwezig in het plangebied. Geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) is wel aanwezig in de groenstroken in het westen en rondom het sportveld en de watergang ten zuiden van het plangebied.

Ook zijn dit zijn lijnvormige elementen met voldoende dekking om zich langs te kunnen verplaatsen. Andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren kunnen worden uitgesloten op basis van de bekende verspreiding (NDFF) en/of het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied.

De watergangen in het plangebied vormen geschikt biotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

In de omgeving is de afgelopen 5 jaar één keer de grote weerschijnvlinder waargenomen. De grote weerschijnvlinder is aangewezen op vochtige bossen met breedbladige wilgen die de waardplant vormen voor de rupsen. Door het ontbreken van geschikt biotoop is deze soort niet te verwachten in het plangebied.

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en reptielen zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt voor beschermde soorten van deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen en reptielen worden uitgesloten.

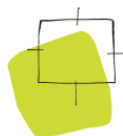

TOETSING

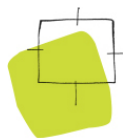
Bij uitvoering van het plan (door de aanleg van sportvelden) zal het plangebied ongeschikt worden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en roek. In de directe omgeving ten westen en zuiden van het plangebied is in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de aanleg werkzaamheden gaan geen vleermuisverblijfplaatsen verloren. Het plangebied zal naar verwachting, door de aanleg van verharding, kunstgrasvelden en verlichting minder geschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die rondom graslanden bij bosranden foerageren. In de directe omgeving van het plangebied is echter in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op verblijfplaatsen of foerageergebied van vleermuizen treden niet op. Wel kunnen negatieve effecten op potentiële vliegroutes nog niet worden uitgesloten. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of vliegroutes van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn (Figuur 3.)

Figuur 3. Te onderzoeken structuren op vliegroutes

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn verloren gaan. De vrijstelling van deze kleine marterachtigen verdwijnt naar verwachting bij het ingaan van de omgevingswet in juli 2022 (Ontwerp Omgevingsverordening februari 2021). Als het plan niet kan worden vastgesteld voor die tijd is nader onderzoek is nodig om te bepalen of kleine marters aanwezig zijn in het plangebied.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedenbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

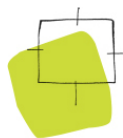
In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland, dat voldoende robuust is voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor Fryslân uitgewerkt in de Verordening Romte 2014.

WEIDEVOGELLEEFGEBIED EN NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van weidevogelleefgebied en andere natuur. Hiertoe zijn specifieke gebieden aangewezen.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op circa 9 kilometer ten zuiden van het dichtstbijzijnde, in kader van Wnb beschermde, Natura 2000-gebied (Waddenzee). Ten westen van het plangebied ligt op circa 800 meter afstand een "natuur-buiten het NNN"- gebied. Op circa 4,5 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt gebied dat is aangewezen als NNN. De graslanden op circa 1,2 kilometer afstand ten westen van het plangebied zijn aangewezen als weidevogelleefgebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Hierdoor zijn in potentie effecten alleen mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de grote afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Gezien de omvang van het project en de afstand tot de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen (> 9 kilometer), wordt geen toename van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase verwacht.

Het NNN in Fryslân kent geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten. Natuur buiten het NNN of weidevogelleefgebieden zullen eveneens geen aantasting of verstoring ondergaan, gezien de grote afstand tot het plangebied.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom. In het plangebied zijn om die reden geen volgens de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig. Wel kan een gemeentelijke kapvergunning aan de orde zijn.

Conclusie

Voor dit plan is op 28 oktober 2021 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het

veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit de toetsing komt naar voren dat als gevolg van de plannen mogelijk verblijfplaatsen van de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn en vliegroutes van vleermuizen verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van kleine marterachtigen vast te stellen, mocht het plan niet voor het ingaan van de Omgevingswet vastgesteld worden.

Wel dient het gebruik van vliegroutes van vleermuizen te worden onderzocht. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is. Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden en houtopstanden kunnen worden uitgesloten. Het plan is ook niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.